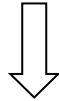

KIUSAAMISEEN PUUTTUMINEN:

HAVAINTO KIUSAAMISESTA

KIUSAAMISEN KARTOITUS

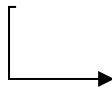
- TYÖNTEKIJÄ KIRJAA TAPAHTUMAT, MITEN, MILLOIN JA MILLAISTA KIUSAAMISTA ESIINTYY (VALMIIT LOMAKKEET)
- KESKUSTELLAAN LAPSEN KIUSAAMISKOKEMUKSESTA IKÄTASON MUKAISESTI
- KESKUSTELLAAN VANHEMPIEN KANSSA, TARVITTAESSA MUKANA PÄIVÄKODIN JOHTAJA JA/TAI VARHAISERITYISOPETTAJA, VEO

JOS KIUSAAMINEN JATKUU

YHTEISPALAVERI

- MUKANA KIUSATUN JA KIUSAAJAN PERHE, PÄIVÄKODIN JOHTAJA, RYHMÄN LTO JA TARVITTAESSA VEO.

Sovitaan tukitoimet sekä kiusattua että kiusaajaa kohtaan, (esim. itsetunnon tukeminen) sekä seurannasta ja arvioinnista.

TUKITOIMET EIVÄT RIITÄ

*Otetaan yhteyttä tarvittaviin yhteistyötahoihin, päiväkotiki mukana verkostotyössä

TUKITOIMET RIITTÄVÄT

*Sovitaan seurannasta

**HYVINVOIVA
LAPSI**

Mäntylä-Snellman päiväkodin suunnitelma kiusaamisen estämiseksi sekä siihen puuttumiseen. Lähdeiteoksena käytetty Laura Revon ”Pienet Lapset ja kiusaamisen ehkäisy” Ps-kustannus 2013, sekä Marjatta Kallialan ”Lapsuus hoidossa? Aikuisten päätökset ja lasten kokemukset päivähoitossa”. Gaudeamus 2012.

HAVAINTO KIUSAAMISESTA

Kiusaamisesta on kysymys silloin, kun yksi ja sama lapsi joutuu toistuvasti ja systemaattisesti toisten tahallisen, negatiivisen toiminnan kohteeksi. Kiusaamiseen liittyy yleensä voimasuhteiden epätasapaino; kiusattu lapsi on jollain tavalla puolustuskyvytön kiusaajaan tai kiusaajiin nähden. Kiusaaminen on usein ryhmäilmiö. Kiusaajaa tukevia rooleja ovat apuri, kannustaja ja hiljainen hyväksyjä.

Kaikki lasten väliset riidat ja konfliktit eivät ole kiusaamista. Kiusaaminen on tietoista ja toistuvaa pahan mielen aiheuttamista toiselle, ja siihen liittyy aina ryhmän valtasuhteet. Kiusaamalla tavoitellaan valtaa ja statusta. Riitely ja vastoinkäymiset ovat osa ihmissuhteita, ja riitelyn ja eri mieltä olemisen taitoja tulee harjoitella aikuisen tuella. Kiusaaminen itsessään on kuitenkin sellaista, jonka kohtaamista lapsi ei voi harjoitella, ja siihen puuttuminen on aina aikuisen asia.

On ongelmallista määritellä varsinkin pienillä lapsilla, mikä on kiusaamista, jo em. kiusaamisen kokemisen subjektiivisen luonteen vuoksi. Pienet lapset saattavat kutsua eri asioita kiusaamiseksi, tai heiltä saattavat puuttua sanat asian määrittelemiseksi. **Aikuisen tulee tunnistaa kiusaamisilmiö ja sen jälkeen toimia lapsen tunteiden tulkkina. Joitain määritelmiä on kiusaamisesta annettu; toistuvuus, tietoisuus, vallankäyttö, ryhmäilmiö. Lapset kokevat eri teot eri lailla, näin määrittelyn tulisi olla lapsen kokemuksesta, ei teosta lähtevää.**

On myös syytä olla varovainen käytettäessä termejä ”kiusaaja” ja ”uhri”, sillä ne voivat herättää voimakkaita mielikuvia. Vaikka kiusaamiseen liittyviä tunteita tulee mitätöidä, ei myöskään tule luoda ongelmia sinne missä niitä ei ole. Näin voi käydä, jos kaikkea lasten välistä nahistelua aletaan pitää kiusaamisena. Hän varoittaa myös lapsen leimaamisesta, pelkästään omien tunteidemmekin tasolla, sillä se saattaa vaikuttaa käyttäytymiseemme lasta kohtaan. Jos lasta pidetään uhrina/kiusaajana, hän alkaa usein myös näkemään itsensä siten. Silti riskiryhmien tunnistaminen on oleellista, jotta lapsen polkua voidaan ohjata oikeaan suuntaan. aikuisen tulee vain olla huolellinen siinä, mitä tiedoillaan tekee, jotteivät ne käänny lasta vastaan. Repo luettelee riskiryhmät aggressiivisesti käyttäytyviin lapsiin, ujoin ja syrjäänvetäytyviin lapsiin, yksinäisiin lapsiin ja erityistä tukea tarvitseviin lapsiin

Kiusaamisen ilmenemismuotoja:

- *sanallinen* kiusaaminen: nimittelyä, haukkumista, pilkkaamista...
- *fyysinen* kiusaaminen: lyömistä, tönimistä, potkimista...
- *epäsuora kiusaaminen*: joku jätetään toistuvasti ryhmän ulkopuolelle, puhutaan hänestä paha selän takana ja yritetään saada toisetkin välttämään häntä ja suhtautumaan häneen kielteisesti

Esimerkkejä kiusaamisen tunnistamiseksi

- *lapsi on toistuvasti yksin leikeissä sisällä / ulkoilussa. Hän ei halua ollenkaan osallistua ryhmän toimintaan.*
  - *poissaolot lisääntyvät, lapsi ei halua tulla päiväkotiin*
  - *lapsi vaikuttaa ahdistuneelta ja / tai surumieliseltä*
    - *lapsen vastauksille nauretaan toistuvasti*
    - *lasta ei pääse leikkeihin tai peliporukoihin*
    - *lapsi hakeutuu aikuisten seuraan*

KIUSAAMISEN KARTOITUS

Kiusaamisen havainnut henkilö ottaa asian esille lapsen ryhmän henkilökunnan kanssa. Lapsen pienryhmän oma aikuinen ja / tai kiusaamistilanteen nähnyt keskustelee asianomaisten kanssa ja kiusaajalle / kiusaajille tehdään selväksi, että kiusaamista ei hyväksytä ja sen tulee loppua. Tarvittaessa veo tai muu henkilökuntaan kuuluva tulee avuksi asian selvittämiseen.

Mikäli lapsi kokee, että häntä on kiusattu, asiasta pitää aina kertoa vanhemmille ja selvittää tilanne esim. haastattelulomakkeiden avulla. Samoin, jos vanhemmat kertovat lapseen kohdistuneesta kiusaamisesta, asiaan on heti puututtava mm. täyttämällä lapsen ja vanhempien haastattelulomakkeet ja sopimalla keskustelutilaisuus. Johtajaa on tiedotettava asiasta

JOS KIUSAAMINEN JATKUU

Mikäli kiusaaminen vielä jatkuu, sovitaan yhteinen keskusteluaika johon osallistuvat lapsen / lasten vanhemmat, kiusatut ja kiusaajat, ryhmän henkilökuntaa, johtaja ja mahdollisesti veo. Henkilökunta ja johtaja keskustelevat vanhempien ja lasten kanssa ja yhdessä sovitaan keinoista kiusaamisen lopettamiseksi.

Palaveriin kutsutaan tarvittaessa myös muita oppilashuoltoryhmän jäseniä. Sovitaan seurannasta ja uudesta tapaamisesta.

Asia otetaan mahdollisesti esille myös Mäntylä-Snellman päiväkodin oppilashuoltoryhmässä. Mikäli kiusaaminen koskettaa useita lapsia ryhmässä, tarvittaessa pidetään vanhempainilta tilanteen selvittämiseksi.

TUKITOIMET EIVÄT RIITÄ

Mikäli henkilökunnan ja vanhempien yhteistyö ei poista kiusaamista, otetaan yhteyttä tarvittaviin yhteistyötahoihin **TUKITOIMET RIITTÄVÄT**

Sovitaan seurannasta ja tarvittaessa seurantapalavereista. Onnistuneen yhteistyön ja ratkaisujen tuloksena on hyvinvoiva lapsi joka ei tunne itseään uhatuksi tai kiusatuksi.

Kiusaamista ennaltaehkäistään:

* riittäväällä kaikkien aikuisten toimesta suoritettulla valvonnalla toiminnan aikana, lasten leikkiessä, ulkoilun aikana ja kaikissa päivän tilanteissa.

* lasten itsetuntoa tukemalla, sekä eri menetelmillä, kuten Vastuun portaat, Askeleittain- ohjelma, Mielenterveysseuran materiaalit yhteistoiminnallisuus, osallisuus, yhteiset teemat

* Me-henkeä luomalla ja sitä ylläpitämällä

* lasten hyvää itsetuntoa kehittämällä -> ”Minulla on hyvä olla”

* Mäntylän yhteisöllisessä toimintakulttuurilla; kaikki lapset ovat yhteisiä, jokaisen aikuisen vastuu lasten hyvinvoinnista

* Avoimella luottamuksellisella yhteistyöllä perheiden kanssa

Lapsen nimi:

Haastattelija:

Mikä on mukavaa päiväkodissa? _____

_____

Kenen kanssa leikit? _____

Kenen kanssa haluaisit leikkiä? _____

Kenen kanssa et halua leikkiä? _____

Miksi? _____

_____

Mikä päiväkodissa ei ole mukavaa? _____

_____

Kiusataanko sinua päiväkodissa? _____

Kuka sinua kiusaa? _____

Miten sinua kiusataan? _____

_____

Mitä asialle voidaan tehdä/ Miten kiusaaminen saadaan mielestäsi loppumaan?

_____

Kuvausta tilanteen läpikäymisestä lapsen kanssa

VANHEMPIEN HAASTATTELULOMAKE

Mitä lapsi kertoo päiväkodista? _____

Onko hänellä ystäviä päiväkodissa? _____

Mitä lapsi kertoo kiusaamisesta? _____

Miten ja mitä keskustellette kotona asiasta? _____

Mitä mielestänne asialle tulisi tehdä? _____

Paikka ja päivämäärä _____

Allekirjoitukset:
